

Jom Kipur

Sa Roš Ha-Šanom – jevrejskm Novom godinom – počinje period od deset dana pokajničkog perioda. Vrhunac ovih „*strašnih dana*” ili *jamim nora'im* isčekivanja božanskog suda jeste Jom Kipur – Dan pokajanja. To je, naprosto, najsvetiji dan u jevrejskom kalendaru, na koji osećaj veličanstvenosti postaje gotovo opipljiv.

Tog dana uveče, sve sinagoge su punije nego ijedne druge večeri u godini. U mnogima vernici, ili bar koheni (pripadnici sveštenečkog staleža) nose belu odeću zvanu *kitl* (jidiš izraz za bluzu). Obred počinje svečanom izjavom koja predstavlja odricanje od neostvarenih obećanja i peva se uz melodiju izuzetne lepote, te je celo bogoslužjenje dobilo ime po uvodnim rečima te izjave: *Kol nidre*, što znači „*sva obećanja*”.

To je duga služba. Nema potrebe da se žuri kući, jer ceo taj dan ima samo jednu svrhu – dobijanje oprostaja i pomirenje sa Bogom. Osim toga, jelo, piće i ostale svetovne aktivnosti postaju sporedne stvari koje bi duhovno osećajne osobe izbegavale čak i kad ne bi postojao drevno pravilo da je to *dan potpunog posta*. To pravilo, koje potiče iz Tore: „*Mučite duše svoje!*” (*Treća knjiga Mojsijeva, 16:29; 23:27*), veoma se poštuje i ne drže ga se samo oni čije bi zdravlje takvim postom bilo ozbiljno ugrožen.

Ujutro se nastavlja s veroispovednim obredima, i to bez pauze sve do večeri. No, verskom skupu ne prisustvuju svi učesnici tokom celog dana. Neki izlaze napolje da bi se nadisali svežeg vazduha, dok su drugi odsutni tokom popodneva. Ali ujutro i uveče, sinagoga je ponovo puna.

U liturgiji se često ponavlja dugo ispovedanje, tokom kojeg se navode svi gresi koje je pojedinac u prethodnih godinu dana možda počinio. Ali svaki vernik zna da nije dovoljno priznati grehe pred Večnim, bez obzira na iskrenost tog priznanja, i zavetovati se da ih neće ponoviti. Za to postoji jedan preduslov – da se pre toga oprostaj traži i, koliko god je moguće, šteta nadoknadi između ljudi. *Mišna* kaže: „*Za grehe prema Bogu, Jom Kipur (Dan pokajanja) predstavlja iskupljenje, ali za grehe čoveka prema čoveku iskupljenje na Jom Kipur nije moguće, ako se prethodno ne postigne pomirenje između ljudima*” (*Joma 8:9*).

Tokom poslepodneva, posle čitanja Tore, čita se *Knjiga proroka Jone*, čiji je značaj dvostruk. S jedne strane, u njoj se proglašava Božja želja za pokajanjem ne samo Jevreja, već, kako je Večni sveopšti Bog, i svih ljudi, koji su u ovom slučaju oličeni u stanovnicima grada Ninive. S druge strane, ona sadrži korisno podsećanje da je za pokajanje od suštinskog značaja *promena ponašanja*, a ne samo izražavanje žaljenja. I u *Mišni (Taanit, 2:1)* stoji: u njoj se ne kaže da „*Večni vide njihov kostret i njihov post*” već „*vide šta su učinili, i da se okrenuše od svog zlog puta*” (*Jona, 3:10*).

Obredi Jom Kipura završavaju se poslednjim otvaranjem aron ha-kodeša ili svetog ormana u kojem se drže svici Tore i kad skup vernika stojeći izgovara završne reči molitev – jednom: „*Čuj Izraelu, Večni je naš Bog, Večni je Jedini!*”; tri puta: „*Blagosloveno da je Ime Njegovo, veličanstvo Njegova Kraljevstva je doveka.*” i sedam puta: „*Večni je Bog!*”.

Korišćena literatura:

1. David J. Goldberg and John D. Rayner: *THE JEWISH PEOPLE, Their History And Their Religion*, London, 1987.
2. Zsidó Lexikon, Budapest, 1929.

K.R.